

Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa
REDE DE CONSERVATORIOS DE MÚSICA E DANZA DE GALICIA

MD85PRO01

Programación O.T.C. 6º Grao Profesional

Modelo. Programación. MD85PRO01. 01/09/2017. 1

Departamento de Fundamentos de Composición.

Curso 2018-19

Índice

1.	Introdución.....	3
2.	Metodoloxía.....	4
3.	Atención á diversidade.....	5
4.	Temas transversais.....	9
	4.1 Educación en valores.....	9
	4.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC's).....	10
5.	Actividades culturais e de promoción das ensinanzas.....	12
6.	Secuenciación do curso.....	12
	6.1 Curso: 6º GRAO PROFESIONAL.....	12
7.	Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica.....	24
8.	Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento.....	25
9.	ANEXOS.....	27
	9.1 Probas de acceso 1º de grao profesional.....	27
	9.2 Probas de acceso a outros cursos.....	27
	9.3 Criterios para a obtención dos premios fin de grao.....	27

1. Introducción

O Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música dispón no seu artigo 8 que as materias optativas terán como finalidade complementar o currículo, integrando os itinerarios educativos que o alumnado desexe cursar correspondéndolle á Consellería de Educación e Ordenación Universitaria a ordenación das materias optativas que serán de oferta obrigatoria para os centros. Co fin de regular a oferta e determinar a natureza das materias optativas, que son as que lle permiten ó alumnado participar activamente na configuración do seu currículo académico, así como ir acoutando o seu perfil profesional cara ao nivel de especialización definitiva que ten lugar no grao superior destas ensinanzas, a Consellería de Educación e O. U. publica a Orde do 23 de setembro de 2008 que no seu artigo 4 establece o seguinte catálogo xeral: improvisación, iniciación ao jazz, música tradicional galega e técnicas de composición aplicada á didáctica, concretando os obxectivos, contidos e criterios de avaliación de cada unha delas nun anexo no que se baseará esta programación.

A asignatura xustifícase como optativa no 6º curso de grao profesional por:

- A presenza no grao superior da especialidade de *pedagogía da linguaxe e da educación musical* na que na proba de acceso se inclúe un exercicio compositivo con fins didácticos.
- Contemplar dita especialidade nos cursos 3º e 4º, como materia obrigatoria, a asignatura de “Composición Aplicada” cuxos contidos están estreitamente relacionados cos desta programación.
- Resultar un reforzo para o alumnado que desexa acceder a outras especialidades que inclúan algún tipo de exercicio de composición.
- Servir como aplicación dos coñecementos adquiridos nos cursos anteriores do grao medio, especialmente os referidos á práctica harmónica.

2. Metodoloxía

DESEÑO DAS ACTIVIDADES:

DE AULA

- Explicación por parte do profesor do tema correspondente, ben a través do libro de texto ou por apuntes ou fotocopias.
- Exemplos prácticos relacionados co tema traballados no encerado.
- Audición dos traballos realizados tomando como ferramenta básica o piano.
- Traballo en clase de exercicios adecuados ó tema e corrección dos mesmos.
- Audición dunha obra ou fragmento e posterior debate sobre os elementos compositivos que a configuran.
- Audición de músicas “pop” e debate sobre os patróns harmónicos, rítmicos e melódicos utilizados nas mesmas.
- Análise dos elementos compositivos de obras ou fragmentos propostos polo profesor ou de común acordo cos alumnos.

EXTERNAS

- Traballo de exercicios harmónicos, contrapuntísticos e compositivos na casa e corrección dos mesmos na clase seguinte. Dita corrección será prioritariamente individual e, nalgún caso, colectiva a través do encerado escollendo ó azar o exercicio dun alumno/a.
- Audición dun fragmento ou obra proposta polo profesor para demostrar a comprensión da súa harmonía, procesos modulatorios, elementos melódicos e transformacións dos mesmos, elementos contrapuntísticos e forma.
- Análise de obras ou fragmentos propostos polo profesor que serán corrixidos e debatidos na clase.

COMPLEMENTARIAS

- Realización de traballos monográficos
- Audición de obras de diferentes épocas que inclúan os contidos do curso ademais de outros novos.
- Asistencia habitual a concertos.
- Visualización de obras en vídeo que de algún xeito poidan estar relacionadas cos contidos estudados.
- Asistencia a cursos monográficos relacionados cos contidos.
- Estrea en audición pública de obras compostas polo alumnado.

AGRUPAMENTOS

- Grupos de 5/1 unha vez por semana 1 hora cada sesión de clase.

ESPAZOS

- Aula de 25 metros cadrados

3. Atención á diversidade

Considerase alumnado con necesidade específica de apoio educativo, aquel que, por presentar necesidades educativas especiais, por dificultades específicas de aprendizaxe, polas altas capacidades intelectuais, por terse incorporado tarde ó sistema educativo, ou por condicións persoais ou de historia escolar, require unha atención educativa diferente á ordinaria para que poda alcanzar o máximo desenvolvemento posible das súas capacidades persoais e, en todo caso, os obxectivos establecidos con carácter xeral para todo o alumnado.

ALUMNADO QUE PRESENTA NECESIDADES EDUCATIVAS ESPECIAIS (ANEE)

Entendese por alumnado que presenta necesidades educativas especiais o que requira, por un período da súa escolarización ou ó longo de toda ela, determinados apoios e atencións educativas específicas derivadas da discapacidade ou trastornos graves de conduta. Considérase ANEE cando amosa as seguintes características:

- Alumnos con dificultades de comunicación e linguaxe.
- Alumnado con discapacidade intelectual.
- Alumnado con hiperactividade e/ou déficit de atención.
- Alumnado con autismo.
- Alumnado con síndrome de DOWN.
- Alumnos con minusvalías físicas: adaptarse o espazo na aula e facilitarase o acceso á mesma.

ALUMNADO CON DIFICULTADES ESPECÍFICAS DE APRENDIZAXE

Considérase que unha alumna ou un alumno presenta dificultades específicas de aprendizaxe cando o seu rendemento en relación á adquisición e uso dunha ou varias das capacidades de comprensión e expresión oral, lectura, escritura, razoamento e cálculo matemático é significativamente discrepante co seu potencial de aprendizaxe.

Conceptualmente, desde un punto de vista amplo, os trastornos da aprendizaxe (TA) defínense en base a un rendemento escolar por debaixo do esperado nas capacidades para a lectura, o cálculo e/ou a expresión escrita, tendo en conta a idade cronolóxica do alumnado, a súa escolarización e o seu nivel intelectual, que interfire negativamente no desenvolvemento do Proceso curricular e/ou nas actividades cotiás que requiren a adquisición das anteditas destrezas.

A resposta educativa axeitada aos TA vai consistir, pois, en detectar cales son as axudas que necesitan os estudantes para progresaren na súa aprendizaxe e empregar estas axudas en prol das necesidades inicialmente avaliadas.

ALUMNADO CON ALTAS CAPACIDADES INTELECTUAIS

Unha alumna ou un alumno presenta altas capacidades intelectuais cando manexa e relaciona, de maneira simultánea e eficaz, nun nivel sensiblemente superior á media, recursos cognitivos verbais, numéricos, lóxicos, memorísticos, espaciais e creativos.

Considérase alumnado con sobredotación intelectual cando amosa as seguintes características: unha capacidade intelectual moi superior á esperada para a súa idade, unha alta creatividade e un alto grao de motivación e perseveranza.

Así, das persoas talentosas afirmase que mostran habilidades excepcionais en áreas moi concretas, polo que se caracterizan pola súa competencia específica.

Das persoas precoces destacan as aprendizaxes temperás, xa que manifestan unha competencia específica prematura, das que dicimos que son un prodixio, sinalamos que conseguen produtos inimaxinables e destacados para a súa idade.

Na elaboración das adaptacións curriculares individuais de alumnado con sobredotación, o máis frecuente é o uso de dous tipos de estratexias:

As adaptacións curriculares de ampliación ou enriquecemento vertical: consisten en aumentar a cantidade de contidos por aprender nunha ou varias áreas.

A ampliación curricular de enriquecemento horizontal: o aumento cuantitativo de contidos queda nun segundo lugar, mentres que prevalece a súa profundidade e a realización de interconexións entre os contidos que se aprenden.

ALUMNADO DE INCORPORACIÓN TARDÍA (PROCEDENTE DO ESTRANXEIRO)

A chegada de poboación de orixe estranxeira á nosa Comunidade Autónoma, así como o retorno de emigrantes galegos e das súas familias, está a incidir notablemente na

evolución da diversidade na nosa poboación escolar, de xeito que proporcionar unha resposta educativa a este alumnado convértese nunha liña prioritaria de actuación.

Adoptaranse cantas medidas se consideren necesarias para proporcionar a debida atención educativa ao alumnado procedente do estranxeiro que presente todas ou algunha das seguintes circunstancias: descoñecemento das dúas linguas oficiais de Galicia, desfase curricular significativo, graves dificultades de adaptación. Estas medidas poderán ser tanto de tipo curricular como organizativo, irán dirixidas a todo o alumnado que conte cunha idade comprendida entre os tres anos e o límite da escolarización obrigatoria.

ALUMNADO CON NECESIDADES ESPECÍFICAS DE APOIO EDUCATIVO POR CONDICIÓN PERSOAIS OU DE HISTORIA ESCOLAR

Un alumno ou alumna pode presentar necesidade específica de apoio educativo derivada de condicións persoais ou de historia escolar cando manifesta dificultades na evolución das súas aprendizaxes e na adquisición de obxectivos e competencias por motivos de saúde, por pertenza a determinados grupos sociais ou minorías étnicas, por situacións socioculturais desfavorables, por escolarización desaxustada ou pola combinación de varios dos motivos mencionados.

Entre este alumnado inclúese aquel que presenta un retraso escolar significativo nunha ou en varias áreas ou materias, cun desfase curricular xeral de dous ou máis cursos ou niveis, e este non poida explicarse por necesidades educativas especiais, nin por dificultades específicas de aprendizaxe, nin por incorporación tardía ao sistema educativo. Entre este alumnado podemos considerar:

- Alumnado en situación de absentismo, abandono escolar temperán e/ou desescolarización.
- Alumnado que precisa atención educativa hospitalaria e domiciliaria.
- Alumnado menor sometido a medidas de responsabilidade penal.
- Alumnado sometido a medidas de protección e tutela.
- Alumnado afectado por medidas de violencia de xénero e/ou acoso escolar.

- Alumnado pertencente a familias itinerantes.
- Atención educativa a xoves embarazadas.

4. Temas transversais

.....

4.1 Educación en valores

A música, no dobre aspecto de ciencia e arte, contribúe ó desenvolvemento no plano intelectual á vez que no plano emocional/afectivo coma xeito de expresión persoal e interrelación cos demais. Por todo elo posúe un gran potencial no desenrolo do equilibrio persoal e na formación de hábitos de escoita, tolerancia e respecto hacia os demais e hacia o entorno. Neste sentido, a lei educativa actual plantexa a educación en valores, dende todas as actividades do centro, partindo do prantexamento dos contidos ou eixos transversais que, sen adxudicarse a ningunha disciplina, é necesario que estean presentes no currículo para alcanzar a formación integral da persoa. Estas cualidades intrínsecas da práctica e do coñecemento da música concrétanse do seguinte modo nos eixos transversais do currículo:

- EDUCACIÓN MORAL E CÍVICA E EDUCACIÓN PARA A PAZ: aceptación e recoñecemento dos demais a través do fomento das actividades grupais e mellora do coñecemento de outras culturas a través da súa música.
- A EDUCACIÓN PARA A SAÚDE: a práctica da música contribúe ó establecemento de hábitos de hixiene física e mental, xa que fomenta un desenvolvemento persoal equilibrado, a creación de novas vías de comunicación e a tendencia a perseguir a consecución dun ámbito que contribúa ao benestar. O primeiro aspecto cóidase de xeito específico nos contidos que fan referencia á educación da voz e corrección postural requirida tanto no canto coma no movemento e a danza. De xeito global, a música contribúe tamén ao equilibrio

persoal na medida que se fomenta a comunicación e se canaliza o desenvolvemento da expresividade, afondando no propio coñecemento e aceptación.

A IGUALDADE ENTRE AMBOS OS DOUS SEXOS: no mundo musical evidéncianse ás veces actitudes estereotipadas acerca dos roles masculino e feminino, orixinadas na marxinación histórica -e obsoleta- da muller nos campos que supoñen unha proxección social. Os materiais deste Proxecto non dan cabida a ningún tipo de discriminación relacionada co sexo, nin na elección ou atribución dun instrumento para realizar unha interpretación, nin na distribución de tarefas de cara a crear unha coreografía, nin na composición e improvisación.

EDUCACIÓN DO CONSUMIDOR: o mercado relacionado co consumo da música move un considerable volume económico, sendo o alumnado desta etapa un gran consumidor de produtos musicais. Polo tanto, é importante que adquira criterios de optatividade e de calidade que lle permita consumir de forma libre e razoada. Os materiais presentan un abano amplo de estilos musicais, asociados todos eles a unhas actividades que axudan ao alumnado a descubrilos e aprecialos.

EDUCACIÓN AMBIENTAL: é necesario concienciar o alumnado fronte á presenza indiscriminada e abusiva -a miúdo inútil e ademais, agresiva- do son no ámbito, fomentando a formación dunha actitude consciente e crítica.

4.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC 's)

A competencia do tratamento da información e competencia dixital consiste en dispoñer de habilidades para buscar, procesar e comunicar información e aprender a transformala en coñecemento. Para desenvolver esta competencia os alumnos utilizarán as TIC nos procesos de aprendizaxe. Todas as actividades musicais pódense traballar nesta contorna.

Ditas (TIC) constitúen un dos eixos centrais da moderna sociedade da información e do coñecemento, cuxo alcance se estende a todas as parcelas da actividade humana, entre elas, a que configuran as disciplinas artísticas. Neste sentido, o carácter especializado dos estudos musicais nas súas diferentes vertentes instrumentais ou vogal pode e debe complementarse coa adecuada formación dos instrumentistas ou cantantes no campo das TIC, como elemento indispensable da formación e do exercicio profesional do futuro músico. Neste contexto, a música incorporouse progresivamente ao acelerado proceso de innovacións científicas e tecnolóxicas que propiciaron a aparición de materias ou especialidades que teñen por obxecto tanto a adquisición dunha linguaxe comprensivo e unitario de todos os aspectos relacionados coas novas tecnoloxías, como a súa utilización e aplicación musicais. Para achegar aos estudantes a un primeiro contacto coa informática musical, parece necesario introducir os elementos básicos e a toma de contacto directo con esta disciplina de tanta aplicación e importancia na formación complementaria actual e futura de todo músico. Desta forma, amplíase e complementa o proceso formativo no que tanto esta materia como o resto (incluídas as optativas) contribúen notablemente a consolidar as bases e a orientación cara a posibles estudos posteriores ou ben cara ao exercicio profesional. Para este tipo de estudos requírese un equipamento informático completo, que contemple os recursos de hardware e software adecuados, así como os elementos accesorios e periféricos adecuados.

A web do centro constitúe un punto de referencia centralizada onde se aloxa aquela información de utilidade para toda a comunidade escolar, ademais de desempeñar certo labor de promoción do centro e das actividades que se organizan (reforzándose neste caso coas redes sociais coma Facebook e Twitter, Whatsapp...).

De vital importancia e a utilización da plataforma informática de xestión dos conservatorios CENTROS NET. Preténdese ir potenciando o uso da área do profesorado, así como da área do alumnado, onde estará dispoñible a programación didáctica e diferentes materiais relacionados coa materia: exercicios, contidos teóricos, enlaces a diferentes webs de recursos específicos, youtube, etc.

5. Actividades culturais e de promoción das ensinanzas

Realización de traballos monográficos de cara a súa exposición nos que o departamento implicarase no proxecto de dinamización da Biblioteca do centro e colaborando coa revista do centro “Quiroguiana”.

Audición de obras de diferentes épocas que inclúan os contidos do curso ademais de outros novos.

Dado o elevado número de concertos e actividades musicais programados no centro ao longo do curso, contéplase a posibilidade de asistir ás propostas de maior interese para o alumnado. Estas actividades de asistencia a concertos dentro do propio centro potencian moitos dos contidos intercurriculares que se presentan na programación, así como a vivencia da música dun xeito directo. Ademais fomentárase a asistencia a algún concerto fora do centro como actividade extraescolar en colaboración coa vicedirección do conservatorio.

Visualización de obras en vídeo que de algún xeito poidan estar relacionadas cos contidos de estudio.

Asistencia e organización de cursos monográficos relacionados cos contidos.

6. Secuenciación do curso

.....

6.1 Curso: 6º GRAO PROFESIONAL

6.1.1 Obxectivos

1. Coñecer as técnicas compositivas e os procedementos básicos para a correcta elaboración de exercicios e pequenas composicións de carácter didáctico.
2. Coñecer os elementos da linguaxe musical e as súas aplicacións na práctica compositiva.

3. Analizar obras de carácter didáctico e artístico que sirvan como modelo para a realización de composicións.
4. Utilizar en exercicios escritos os elementos e procedementos estudados.
5. Compoñer pezas breves partindo dun motivo, dunha melodía ou dun texto dado.
6. Desenvolver a creatividade na composición de pezas libres.
7. Valorar os elementos da linguaxe musical utilizados na composición, aplicándoos de xeito lóxico e coherente.

6.1.2 Contidos

CONCEPTUAIS

- Modulacións: diatónica, cromática e enharmónica.
- As notas alleas á harmonía.
- Aplicación dos diferentes tipos de acordes: enlaces, estados, funcións tonais dentro da frase.
- Elaboración de fórmulas harmónicas e cadenciais.
- O ritmo harmónico.
- A forma: Procedementos de elaboración e transformación temática. A imitación. O canon. Pequenas formas musicais (lied, minueto, rondó, variacións).
- Fórmulas rítmicas na elaboración de células, motivos, semifrases e frases.
- A melodía: relacións interválicas, direccionalidade, rexistro e fraseo.
- Relación texto – música.
- A melodía acompañada.

PROCEDIMENTAIS

1. Creación de breves melodías a partir dun esquema harmónico – funcional dado.
2. Composición de melodías a partir de baixos dados, cifrados e non cifrados.
3. Elaboración de fórmulas rítmicas de acompañamento para piano partindo de esquemas harmónicos dados ou libres.
4. Harmonización e creación de distintos tipos de acompañamento pianístico a melodías dadas, tanto vogais como instrumentais.
5. Creación de melodías, tanto vogais como instrumentais, tomando como base acompañamentos pianísticos dados.
6. Harmonización de baixos e tiples dados e de traballos mixtos utilizando neles as notas alleas. Coñecemento do coral ó estilo de J. S. Bach.
7. Harmonización de baixos e tiples dados e de traballos mixtos utilizando neles os diferentes tipos de acordes estudados.
8. Harmonización de baixos e tiples dados e de traballos mixtos utilizando neles os diferentes tipos de modulación estudados.
9. Nocións básicas de contrapunto. Contrapunto simple a 2 voces.
10. A imitación rigorosa e libre, tanto vogal coma instrumental. Composición de pequenos exercicios de carácter imitativo.
11. Composición de cánones vogais e instrumentais a 2 voces.
12. Composición de pequenas obras libres para distintos tipos de formación coral tomando como base un texto dado.
13. Harmonización de cancións populares galegas para distintas formacións corais.
14. Composición de pequenas obras libres para voz e piano basadas en melodías con textos dadas.
15. Composición dunha pequena obra libre para voz e piano con melodía orixinal do alumno/a e texto orixinal ou non.
16. Composición dunhas variacións para teclado a partir dun tema dado.
17. Composición dunhas variacións para teclado a partir dun tema orixinal do alumno/a.

18. Coñecemento básico da escritura para os diferentes instrumentos que integran a orquestra sinfónica.
19. Composición de pequenas pezas a 2, 3 ou 4 voces para diferentes agrupacións instrumentais tendo en conta as estruturas formais estudadas.
20. Análise de obras ou fragmentos determinando neles, como mínimo, forma, texturas, liña melódica, harmonía, contrapunto, desenvolvemento motivico, modulacións e adornos melódicos.
21. Identificación auditiva dos elementos e procedementos estudados.
22. Interpretación no piano dos elementos, procedementos e obras traballadas durante o curso.
23. Estrea en audición pública de algunhas das obras compostas ó longo do curso sempre que a calidade delas o permita.

ACTITUDINAIS

- Demostrar o interese pola asignatura coa asistencia regular ás clases.
- Demostrar o interese pola asignatura co traballo diario de aula: exercicios, audicións, análises, debates, etc.
- Realizar os traballos individuais, indicados polo profesor, fora da aula e presentarllelos para a súa corrección.
- Demostrar o interese pola composición propoñendo a análise de obras.
- Demostrar o interese pola composición presentando creacións propias.
- Demostrar o interese pola composición propoñendo a audición de distintas músicas para seren analizadas nos seus parámetros compositivos.
- Demostrar o interese polos concertos organizados no conservatorio e fora do mesmo.

6.1.3 Avaliación

A avaliación será contínua, valorando o traballo realizado ao longo do curso, a regularidade do mesmo, a súa calidade e, en aqueles apartados que esixan participación, as aportacións individuais, e o interese amosado. Na medida en que o número de alumnos o permita, levarase a cabo un seguimento pormenorizado do progreso de cada alumno de xeito individualizado. Tendo en conta que a prioridade da materia é a adquisición das técnicas e destrezas básicas necesarias para a comprensión dunha serie de elementos morfolóxicos e procedementos sintácticos que forman parte da partitura, sendo fundamental o aspecto práctico da mesma, a atención principal na avaliación será o seguimento individual do traballo de cada alumno. O outro aspecto fundamental será a evolución da capacidade de reflectir na partitura dun xeito coherente o estudado.

Criterios de avaliación

Os criterios de avaliación son os elementos da programación que analizan a consecución de cada un dos obxectivos. Deben estar acordes co currículo, co PEC, coa secuenciación dos obxectivos e ser elaborados polos departamentos.

Para este curso, os criterios son:

1. (*)Aplicar as técnicas compositivas e os procedementos básicos na elaboración de exercicios e pequenas composicións.
→ *Preténdese que o alumnado saiba utilizar correctamente as técnicas e procedementos estudados na creación de composicións propias.*
2. (*)Coñecer os elementos propios da linguaxe musical, así como as súas aplicacións na práctica compositiva.
→ *Comprobarase a capacidade do alumnado para seleccionar os elementos da linguaxe musical máis adecuados para cada momento da composición dos seus traballos.*
3. Analizar obras de carácter didáctico e artístico prestando especial interese aos elementos da linguaxe musical presentes nelas.

- *Valorarase a capacidade de investigar e relacionar aspectos artísticos e didácticos da literatura musical analizada.*
- 4. (*) Utilizar correctamente, en exercicios escritos, os elementos e procedementos estudados.
 - *Preténdese avaliar o grao de asimilación e posta en práctica das técnicas estudadas.*
- 5. (*) Saber compoñer pezas breves partindo dun motivo, dunha melodía ou dun texto.
 - *Preténdese que o alumnado aborde a composición de pezas breves con destreza e coherencia a partir dos elementos dados.*
- 6. Amosar creatividade na composición de pezas libres.
 - *Valorarase a iniciativa do alumnado á hora de afrontar o proceso creativo e o interese das súas propostas.*
- 7. Emitir xuízos críticos en canto á utilización dos elementos da linguaxe musical das composicións realizadas.
 - *Comprobarase a capacidade para valorar e por en común de xeito crítico e construtivo o emprego de elementos da linguaxe musical nas pezas compostas e analizadas.*
- 8. (*) Entregar os traballos propostos polo profesor referidos aos diversos contidos do curso para a súa corrección.
 - *Valorarase a capacidade de traballo do alumno/a ao longo de cada trimestre de cara a comprobar a asimilación correcta dos contidos impartidos na clase.*
- 9. (*) Asistir con regularidade ás clases ao longo do curso amosando interese pola materia e respecto polos compañeiros e o profesor.

Mínimos esixibles

Os sinalados con (*) considéranse criterios mínimos.

Procedementos e ferramentas de avaliación

Os instrumentos de avaliación deben ser obxectivos, fiables e ponderables, capaces de discriminar niveis de rendemento a través de escalas cuantitativas (numéricas) e cualitativas (cualificacións). A avaliación estará centrada fundamentalmente nos contidos de tipo práctico e teórico, priorizándose as probas escritas e a entrega de traballos compositivos realizados polo alumnado ó longo do curso. Polo tanto, empregaranse como ferramentas de avaliación as seguintes: exámenes trimestrais teórico prácticos, observación sistemática, diaria e individual de cada alumno; material de clase do alumno; anotacións periódicas do profesor e realización de traballos en grupo nas que os alumnos deberán amosar os coñecementos adquiridos.

ACTIVIDADES DE AVALIACIÓN I

- Realizar un exercicio de composición dunha extensión máxima de 32 compases proposto polo profesor ou tribunal de entre os que figuran na programación do curso. O tema ou arranque do mesmo será facilitado polo profesor ou tribunal ó alumno/a.

O tempo de realización do exercicio será de 5 horas máximo

- Analizar nunha obra ou fragmento proposto polo profesor ou tribunal a forma, texturas, liña melódica, harmonía, contrapunto, desenvolvemento motivico, modulacións e adornos melódicos. (Facultativo)

O tempo de realización deste exercicio será de 2 horas máximo

- Entregar os traballos propostos polo profesor referidos aos diversos contidos do curso para a súa corrección.

NOTA: as probas distribuiranse en dous días ou repartidas nun día en xornada de mañá e tarde.

ACTIVIDADES DE AVALIACIÓN II (criterio de mínimos)

- Realizar un exercicio de composición dunha extensión máxima de 24 compases proposto polo profesor ou tribunal de entre os que figuran na programación do curso. O tema ou arranque do mesmo será facilitado polo profesor ou tribunal ó alumno/a.

O tempo de realización do exercicio será de 5 horas máximo

- Analizar nunha obra ou fragmento proposto polo profesor ou tribunal a forma, harmonía, contrapunto, modulacións e adornos melódicos.

O tempo de realización deste exercicio será de 2 horas máximo

- Entregar os traballos propostos polo profesor referidos aos diversos contidos do curso para a súa corrección.

NOTA: as probas distribuiranse en dous días ou repartidas nun día en xornada de mañá e tarde.

ACTIVIDADES DE AVALIACIÓN III (perda de avaliación continua)

O alumno/a terá que superar unha proba consistente en:

- Realizar un acompañamento de piano a unha melodía dada polo profesor ou tribunal.

O tempo de realización deste exercicio será dun máximo de 3 horas

- Realizar un exercicio de composición dunha extensión máxima de 24 compases proposto polo profesor ou tribunal de entre os que figuran na programación do curso. O tema ou arranque do mesmo será facilitado polo profesor ou tribunal ó alumno/a.

O tempo de realización do exercicio será de 5 horas máximo

- Analizar nunha obra ou fragmento proposto polo profesor ou tribunal a forma, texturas, liña melódica, harmonía, contrapunto, desenvolvemento motívico, modulacións e adornos melódicos.

O tempo de realización deste exercicio non superará as 2 horas

- Entregar os traballos propostos polo profesor referidos aos diversos contidos do curso para a súa corrección.

NOTA: as probas distribuiranse en dous días ou repartidas nun día en xornada de mañá e tarde.

Criterios de cualificación

TÉCNICA COMPOSITIVA (60%)		TRABALLOS ENTREGADOS (30%)	INTERESE POLA ASIGNATURA (10%)
CRITERIOS DE AVALIACIÓN 1 – 2 – 4 – 5 40%	CRITERIOS DE AVALIACIÓN 3 – 6 20%	CRITERIOS DE AVALIACIÓN 6 – 8 30%	CRITERIOS DE AVALIACIÓN 7 – 9 10%

Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

6.1.4 Medidas de recuperación

Procedementos de recuperación ordinarios

Os trimestres con suspenso poderán recuperarse na proba final, engadindo ao exercicio ordinario aquel ou aqueles contidos non superados nos trimestres anteriores. Ademais achegaranse os traballos pendentes se os houbera.

Os alumnos poderán acudir ás titorías coma reforzo.

No caso de perda de avaliación continua, ademais da proba obxectiva final o alumno entregará os traballos compositivos pertinentes que contarán un 20% da nota final sempre que a proba obxectiva estea aprobada.

Actividades de recuperación do alumnado.

1. Traballo de exercicios harmónicos, contrapuntísticos e compositivos:
2. Composición de cánones vogais e instrumentais a 2 voces.
3. Harmonización de cancións populares galegas para distintas formacións corais.
4. Composición dunha pequena obra libre para voz e piano con melodía orixinal do alumno/a e texto orixinal ou non.
5. Composición de pequenas pezas a 2, 3 ou 4 voces para diferentes agrupacións instrumentais tendo en conta as estruturas formais estudadas.

Probas extraordinarias de setembro

- Realizar un acompañamento de piano a unha melodía dada polo profesor ou tribunal.

O tempo de realización deste exercicio será dun máximo de 3 horas

- Realizar un exercicio de composición dunha extensión máxima de 24 compases proposto polo profesor ou tribunal de entre os que figuran na programación do curso. O tema ou arranque do mesmo será facilitado polo profesor ou tribunal ó alumno/a.

O tempo de realización do exercicio será de 5 horas máximo

- Entregar os traballos propostos polo profesor referidos aos diversos contidos do curso para a súa corrección.

6.1.5 Recursos didácticos

IMPRESOS (Material curricular básico)

MAS DEVESA, MANUEL: Fundamentos de composición. Rivera Editores. Valencia 2007.

SCHÖMBERG, ARNOLD: Fundamentos de la composición musical. Real Musical. Madrid 2001.

PLÁ, LLACER: Guía analítica de formas musicales para estudiantes. Real Musical. Madrid 2001

Bloc de papel pautado normal e a 2 pentagramas (escritura pianística)

Partituras de obras clásicas vogais, instrumentais e vogais – instrumentais (Clementi, Haydn, Mozart, Dussek...) e de pequenas obras románticas (Schumann, Schubert, Chopin, Mendelssohn)

AUDIOVISUAIS

Equipo de Audio con reproductor de CD e Mp3, TV e DVD.

Un piano.

Encerado pautado (a 4 pentagramas mínimo)

INFORMÁTICOS

Ordenador portátil e software musical. Impresora e Scanner.

Un teclado “maestro” e un módulo de sons.

Canón de vídeo.

Pizarra dixital.

BIBLIOGRAFÍA ESPECIALIZADA

ALAIN, Olivier: Armonía.

ARBIZU MORENO, J. M.: Didáctica de Eslava. Contrapunto, fuga y composición. Autor-editor 46. Pamplona, 1981.

ARTAZA FANO, J.: evolución armónica y procedimientos compositivos. Master Ediciones

BARÓN, Michel: curso de armonía y contrapunto riguroso. Internet 2001

D'AGVILO, Sydney: El discurso musical: estudio sobre estilística de la composición. Intervalic. Madrid, 2001.

DE LA MOTTE, Diether: Harmonía. Labor, 1989

DE NARDIS, Camillo: Curso Teórico – Práctico de Harmonía. Ed. Ricordi

FORNER, J. E WILBRANDT, J.: Contrapunto Creativo. Ed. Labor. Barcelona 1993.

FUBINI, Enrico: la estética musical desde la antigüedad hasta el siglo XX. Ed. Alianza. Madrid 1988.

HABA, Alois: nuevo tratado de armonía. Real Musical. Madrid, 1984.

HINDEMITH, Paul: práctica de la composición a dos voces. Ricordi. Buenos Aires, 1962.

J. GROUT, Donald e V. PALISCA, Claude: historia de la música occidental vol. I e II. Alianza Música. Madrid, 1988

KÁROLY, Ottó: introducción a la música del siglo XX. Ed. Alianza. Madrid 2000.

KÜHN, Clemens: historia de la composición musical en ejemplos comentados. Idea Books. Barcelona, 2003.

LÓPEZ, Julio: la música de la modernidad: de Beethoven a Xenakis. Ed. Antrophos. Barcelona, 1984.

MÁS DEVESA, M.: Fundamentos de composición. Rivera Editores. Valencia, 2007.

MOORE, Douglas: Guía de los estilos musicales. Ed. Taurus. Madrid, 1981.

MORGAN P., Robert: antología de la música del siglo XX. Akal. Madrid 1998/2000

PISTON, WALTER: Harmonía. Ed. Spans Press Universitaria 1998

PISTON, WALTER: Orquestación. Real Musical. Madrid, 1984.

PLANTINGA, León: La música romántica. Ed. Akal. Madrid, 1992.

- REGER, Max: contribuciones al estudio de la modulación. Real Musical. Madrid, 1978.
- RETI, Rudolph: Tonalidad, atonalidad y pantonalidad. Ed. Rialp. Madrid 1965
- RIEMANN, Hugo: Composición Musical. Ed. Labor. Barcelona 1929.
- RIMSKY-KORSAKOV, Nicolai: principios de orquestación. Ricordi Americana. Buenos Aires, 1946.
- ROLDÁN SAMIÑÁN, R.: técnica de la composición. Ediciones Si Bemol S.L. Málaga 2004.
- ROSEN, Charles: El estilo Clásico: Haydn, Mozart, Beethoven. Alianza Ed. Madrid, 1986.
- ROSEN, Charles: Formas de sonata. Ed. Labor. Barcelona 1987.
- SALZER, F e SCHACHER, C.: el contrapunto en la composición: estudio de la conducción de las voces. Idea Books S.A. Barcelona, 2000
- SCHÖMBERG, Arnold: Modelos para estudiantes de composición. Ricordi Americana. Buenos Aires, 1943.
- SCHÖNBERG, Arnold: Harmonía. Ed. Real Musical. Madrid, 1974
- STEVENS, Denis: la música instrumental del barroco (historia general de la música, vol. II) Ed. Istmo, Madrid, 1966.
- SWINDALE, Owen: La composizione polifónica. Ed. Ricordi. Milán, 1979 (italiano)
- TEMES, José L.: los instrumentos de percusión en la música actual. Ed. Digesa. Madrid, 1979.
- TOCH, Ernst: La melodía. Labor. Barcelona, 1989.
- VITTORIO, Roberto J. de: Armonía y composición aplicados a la guitarra. Alpuerto S.A. Madrid, 1995.

7. Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica

Procederáse á valoración da programación didáctica despois de cada avaliación, tendo en conta as cualificacións e o análise detallado de tódolos obxectivos e contidos incluídos.

Levarase a cabo un seguimento mensual sobre o cumprimento da programación.

O final de cada curso revisarase a consecución dos obxectivos baseándose no traballo por parte do alumnado dos diferentes cursos.

Os procedementos de avaliación a utilizar serán os seguintes:

1- Avaliación diagnóstica inicial. Nas primeiras clases farase un control do nivel que trae o alumnado do curso anterior. Ademais informarase ao alumnado sobre cuestións relativas ao desenvolvemento da programación (obxectivos, contidos, actividades e criterios de avaliación e cualificación, perda da avaliación continua, etc.). Tamén se lles remitirá á consulta da páxina web do conservatorio na que no apartado de alumnado poden consultar as programacións actualizadas.

2-Avaliación continua ou de progreso. Ó longo do curso farase uso das actividades e criterios de avaliación para comprobar a evolución do alumnado.

3- Avaliacións trimestral e final. Ó final de cada trimestre e do curso realizarase algunhas das actividades de avaliación previstas na programación, para comprobar o nivel acadado polo alumnado.

Actividades de autoavaliación do alumnado.

Pódense facer diversos exercicios para que o alumnado coñeza o seu propio nivel, coma que se intercambien as obras realizadas por eles comentando as diferenzas e os resultados finais de outros correctamente realizados.

8. Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento

Os integrantes do departamento de Fundamentos de Composición estarán atentos ao grao de cumprimento das respectivas programacións didácticas, así como da evolución de

cada un dos alumnos e alumnas que cursan as materias impartidas. Nas reunións departamentais teranse en conta os indicadores de calidade de ensinanza, que marcarán as seguintes actuacións:

- Grao de cumprimento da programación didáctica
- Nivel de participación e asistencia ás clases
- Relación de resultados cuantitativos obtidos a curto prazo
- Número de actividades postas en marcha
- Valoración positiva por parte do profesor
- Grao de eficacia das actividades deseñadas.

En vistas dos resultados obtidos, cada certo tempo pódense prever actuacións escolares e extraescolares específicas que fomenten a consecución de obxectivos marcados polas programacións. A este efecto pódense ofertar clases de apoio educativo, así como clases de apoio ao estudo que reforcen certos aspectos que demande o alumnado. Despois de cada avaliación trimestral realizaranse estudos de porcentaxes de resultado, sometendo a debate a posibles liñas de actuación, así como a posibilidade de ofrecer métodos de recuperación alternativos. Ao remate do curso realizarase unha memoria final na que se faga unha reflexión profunda sobre o grao de cumprimento da programación, así como as actuacións que foron ou que serán precisas para o futuro para o correcto funcionamento do departamento. Adxuntaranse igualmente as porcentaxes de resultados por materias e a relación de actividades paralelas desenvolvidas.

En canto a autoavaliación do departamento:

1. Reparto de enquisas entre o alumnado con cuestións coma o seu nivel de satisfacción coa materia e o seu nivel de comprensión da mesma.
2. Estatísticas comparativas dos resultados entre diferentes grupos, incluíndo distintos anos e profesores.

En base ós resultados destas actividades, implementaránse as medidas correctoras oportunas.

9. ANEXOS

.....

9.1 Probas de acceso 1º de grao profesional

.....

Contidos

.....

Criterios de avaliación e cualificación

.....

9.2 Probas de acceso a outros cursos

.....

Contidos

....

Criterios de avaliación e cualificación

....

9.3 Criterios para a obtención dos premios fin de grao

.....

